

Віктору Кузьмовичу Рябчуну – 60

Віктор Кузьмович Рябчун – кандидат сільськогосподарських наук, видатний вчений з селекції тритикале та формування Національного банку генетичних ресурсів рослин України і Системи генетичних ресурсів рослин, широко відомий в Україні, СНД та за їх межами.

В. К. Рябчун народився 12 серпня 1952 р. в селі Петрівське, Таращанського району, Київської області.

У 1974 р. закінчив Уманський сільсько-господарський інститут за фахом агрономія та отримав кваліфікацію ученого агронома.

З 1975 по сьогоднішній день творчий шлях В. К. Рябчуна пов'язаний з Інститутом рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН.

З 1989–1992 рр. навчався в аспірантурі, працював, очолював створену за його активною участю науково-виробничу систему «Тритикале».

З 1993 р. заступник директора з наукової роботи з генетичних ресурсів рослин, керівник Національного центру генетичних ресурсів рослин України.

Наукова робота В. К. Рябчуна протягом останніх 20 років полягає у розробці методології формування Банку генетичних ресурсів рослин в Україні. Під його керівництвом та за безпосередньою участю обґрунтовано створення системи генетичних ресурсів рослин України, яка на сьогоднішній день охоплює роботу з генофондом біля 602 культур і 1197 видів рослин. Національний генбанк рослин України налічує більше 138 тис. зразків. Генбанк польових культур є складовою наукового об'єкту, що становить Національне надбаня – Банк генетичних ресур-

сів рослин Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН.

За активної творчої участі Віктора Кузьмовича, для прискорення доступу користувачів до зразків генофонду рослин розроблено Інформаційну систему «Генофонд рослин», у яку поміщено інформацію про 98 тис. зразків. На основі цих даних забезпечується виконання теоретичних, біотехнологічних досліджень, селекційних і навчальних програм. Щорічно користувачам передається 2,5–3,0 тис. зразків. Науково обґрунтовано і створено Національне сховище насіння зразків генофонду рослин України, у яке закладено на тривале зберігання 57 тис. зразків генофонду.

За участі Рябчуна налагоджено міжнародне співробітництво з генетичних ресурсів рослин з Організацією з продовольства та сільськогосподарства ООН (ФАО), міжнародною організацією «Bioversity International» (Італія), Міжнародним центром покращення кукурудзи та пшениці (CIMMYT, Мексика), Міжнародним центром сільськогосподарських досліджень в аридній зоні (ICARDA, Сирія), Всесвітнім Трастом з різноманіття культур (Італія), з генбанками 35 країн світу: Росії, Білорусі, Молдови, Чехії, Болгарії, Німеччини, Нідерландів, США, Канади та ін.

В. К. Рябчун є офіційним представником України в Комісії ФАО ООН з генетичних ресурсів рослин, членом Керівного комітету Європейської кооперативної програми з генетичних ресурсів рослин.

Створені Віктором Кузьмовичем колекції, виділені зразки та донори цінних ознак впроваджено в науко-

ві, селекційні та навчальні програми України. За їхньої участі створено біля 200 сортів с.-г. культур. Він є співавтором 22 з них (15 ярого тритикале, 4 озимого тритикале, озимої пшениці м'якої та твердої, квасолі).

В. К. Рябчуном створено та впроваджено у виробництво 11 нових, стійких до несприятливих умов середовища та хвороб сортів тритикале, які занесені до Державного реєстру та широко впроваджуються в сільськогосподарське виробництво, що має важливе значення для підвищення екологічної та продовольчої безпеки країни.

Під науковим керівництвом В. К. Рябчуна захищено 3 кандидатські дисертації; 4 здобувачі наукового ступеня готують роботи до захисту. Він був ініціатором і головним розробником навчальної програми з вузівського курсу «Генетичні ресурси рослин», яка викладається у вузах України. За тематикою наукових досліджень надруковано 170 наукових праць. Він є заступником головного редактора фахового наукового журналу «Генетичні ресурси рослин».

За розробки в галузі селекції В. К. Рябчун нагороджений медалями ВДНГ СРСР та України, Почесною Відзнакою УААН, Почесною грамотою Міністерства аграрної політики України, Почесною грамотою Кабінету міністрів України.

Державна служба охорони прав на сорти рослин та Український інститут експертизи сортів рослин з нагоди Дня народження вітають шановного ювіляра і бажають нових наукових звершень, здоров'я та творчого натхнення.